

Київський науково-дослідний інститут судових експертиз
Міністерства юстиції України

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУДОВОЇ ЕКСПЕРТОЛОГІЇ,
КРИМІНАЛІСТИКИ
ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ**

**Current Problems of Forensic Expertology,
Criminallistics and Criminal Procedure**

**Матеріали II міжнародної
науково-практичної конференції
(Київ, 19 листопада 2020 року)**

**Materials of the II International
Scientific and practical conference
(Kyiv, November 19, 2020)**

Київ
Видавництво Ліра-К
2020

А 43 Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу : матеріали ІІ міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 листопада 2020 р.) / за заг. ред. О. Г. Рувіна, Н. В. Нестор; уклад. О. І. Жеребко, В. П. Колонюк, О. О. Садченко, О. В. Юдіна. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. – 676 с.

Видання містить матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу», що відбулася 19 листопада 2020 року у м. Києві.

Розраховано на працівників судових, правоохоронних органів, установ судової експертизи, викладачів, аспірантів, ад'юнктів та докторантів вищих навчальних закладів.

*Матеріали конференції подаються в авторській редакції.
Відповідальність за достовірність фактів, статистичних даних,
точність викладеного матеріалу покладається на авторів.*

УДК 343.98

© Київський науково-дослідний
інститут судових експертиз, 2020
© Міністерство юстиції України, 2020

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО ДИРЕКТОРА КНДІСЕ РУВІНА О. Г.	13
OTTEN EGBERT, WIEDEMEIJER MICKEY FORENSIC GAIT ANALYSIS	14
GENÇ ÖZGE, ŞEN YILMAZ AYŞEGÜL, YOLCU KIRMAN, AŞICIOĞLU FARUK SIMILARITIES AND DIFFERENCES BETWEEN ABBREVIATED SIGNATURES (PARAFFE/INITIALS) AND ORIGINAL SIGNATURES	17
RICA M. QUALITY SYSTEM AND ACCREDITATION IN THE FORENSIC POLICE LABORATORIES OF THE SPANISH NATIONAL POLICE	22
SALNA B., DEVENSON J., KONARSKIENE R. EVALUATION AND COMPARISON OF THE ACCURACY OF TWO FORENSIC AUTOMATIC SPEAKER RECOGNITION (FASR) SYSTEMS: BATVOX AND VOICE	27
ZUBA D. IMPACT OF COVID-19 ON ACTIVITY OF FORENSIC INSTITUTES	29
АЛЕКСАНДРЕНКО О. В., ЖЕНУНТІЙ В. І. ЩЕ РАЗ ДО ПИТАННЯ ПРО ПРОБЛЕМИ РОЗСЛІДУВАННЯ УМИСНИХ ВБИВСТВ «БЕЗ ТРУПА»	33
АМЕЛІНА А. С. ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАЙНЬ ПІД ЧАС ЗБИРАННЯ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	38
АНТОНЮК А. Б., РУСЕЦЬКА В. А. ФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПРОКУРАТУРИ ТА ЄВРОЮСТА: ЇХ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	42
АНТОНЮК П. Є. ЩОДО СУТНОСТІ ПИСЬМОВОГО ПОЯСНЕННЯ СПЕЦІАЛІСТА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	47
АРЕФІНА Н. М. ОСНОВНІ ТРУДНОЩІ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ ПРИ ПСИХОЛОГІЧНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ ЗДАТНОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ СПРИЙМАТИ ТА ВІДТВОРЮВАТИ ЮРИДИЧНО ЗНАЧИМІ ОБСТАВИНИ	50
БАБКІНА О. П., ЗОСІМЕНКО В. В. ПРО ПРОБЛЕМУ ЗБІЛЬШЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ПРИ COVID-19	54
БАБКОВ А. О. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ТАКТИКИ ВІДБОРУ ПОРІВНЯЛЬНИХ ЗРАЗКІВ ПІДПИСНОГО ПОЧЕРКУ ОСОБИ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДПИСІВ, ЯКІ Є АВТОРСЬКИМ ПІДЛОГОМ І МАЮТЬ МАЛИЙ ОБ'ЄМ ГРАФІЧНОГО ЗОБРАЖЕННЯ	59
БАЖАК В. А., ЧУЛАК Н. І. РЕВІЗИЙНІ ДІЇ ТА МЕЖІ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАЙНЬ ЕКСПЕРТА З ПРАВОМ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	64
БАКАЄВА О. О. МІЖНАРОДНИЙ РОЗШУК ОСОБИ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА СПЕЦІАЛЬНОГО (ЗАОЧНОГО) КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	68
БАРАНЯК В. М., КРИЖАНОВСЬКИЙ А. С. МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИФУЗНО-КОНТАКТНОГО МЕТОДУ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ СЛІДІВ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ НА ТІЛІ ПІДОЗРЮВАНОЇ ОСОБИ	72

БАРСЬКА Н. М. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ У РАЗІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЩОДО ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ПІДТВЕРДЖЕННЯ ОБГРУНТОВАНOSTІ ПОЗОВНИХ ВИМОГ КРЕДИТОРА ПРИ ВІДСУТНОСТІ ПИСЬМОВОЇ ФОРМИ ДОГОВОРУ	76
БАУЛІН О. В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ ЕКСПЕРТИЗИ В СИСТЕМІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	79
БАЮРКО Н. М. СТАНОВЛЕННЯ Й РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА СПІВРОБІТНИЦТВА В ГАЛУЗІ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	83
БІЛАЙ Д. С. СУТНІСТЬ СУДОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА ЇЇ РОЛЬ У РОЗКРИТТІ ЗЛОЧИНІВ	88
БОГАЙЧУК В. І. РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ СИТУАЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У СТРУКТУРІ СУДОВО-БАЛІСТИЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ	91
БОЖКО Ю. О. ВИЯВЛЕННЯ СЛІДІВ ШКІДЛИВОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ШЛЯХОМ АНАЛІЗУ ЖУРНАЛІВ ПОДІЙ	94
БОРДАКОВА І. І. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	98
БУДЗІЄВСЬКИЙ М. Ю. ДО МОЖЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ІДЕНТИФІКАЦІЙНОГО ПОЧЕРКОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДПИСІВ, ВИКОНАНИХ ОСОБОЮ ПОХИЛОГО Й СТАРЕЧОГО ВІКУ, ПРИ ОБМЕЖЕНІЙ КІЛЬКОСТІ ПОРІВНЯЛЬНИХ ЗРАЗКІВ	103
ВАТРАЛЬ А. В. СПІВВІДНОШЕННЯ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ І КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ	107
ВАЩУК О. П. РЕКОМЕНДАЦІЇ: ВИКОРИСТАННЯ НЕВЕРБАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ТАКТИЧНОМУ ПРИЙОМІ	111
ВЕРТЕПНА К. О. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА СПРОЩЕНІЙ СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ ПЕРШОЇ ГРУПИ	114
ВІТЕНКО І. Л., Калініна І. В. ЩОДО ПИТАННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	118
ВИШНИК В. О. ПЕРСПЕКТИВА СТВОРЕННЯ РОЗШИРЕНОЇ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СИСТЕМИ СЛІДІВ НИЗУ ВЗУТТЯ З МЕТОЮ ПОКРАЩЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРАСОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ	122
ГАНЗЮК А. Л., КРАВЧУК О. В., ГОРДЄЄВ А. І., КУДІНОВ О. О. ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ НА ПІДРИВНИХ МАЙДАНЧИКАХ	126
ГЛУШКО А. П. ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ СУДОВОГО ЕКСПЕРТА В СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ	130

ГОНГАЛО С. Й. ГРАФОЛОГІЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ МЕТОД ВИРІШЕННЯ ОКРЕМИХ ДІАГНОСТИЧНИХ ЗАВДАНЬ У СУДОВО-ПОЧЕРКОЗНАВЧІЙ ЕКСПЕРТИЗІ	134
ГРОШЕВА О. Ю. НАУКОВИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ – ВАЖЛИВИЙ ЕТАП РОЗРОБЛЕННЯ МЕТОДИКИ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	138
ГУЖИКОВ А. В. ОСОБЛИВОСТІ ФІКСАЦІЇ СТАНУ МОБІЛЬНИХ ТЕЛЕФОНІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	143
ГУМЕНСЬКИЙ О. А., ВАСИЛЕНКО Г. П. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ БОЄПРИПАСІВ ДЛЯ СТРЕЛЬЦЬКОЇ ЗБРОЇ	146
ГУМЕНСЬКИЙ О. А. ПОНЯТТЯ, КЛАСИФІКАЦІЯ Й ПРИРОДА ЕКСПЕРТНИХ ЗАДАЧ	150
ДЕМУРА М. І. ІННОВАЦІЙНІ ЗАСОБИ ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	156
ДРОБИШЕВА О. С., ГАЙДАМАКІНА Д. І., МАЦЮК О. В. ДО ПИТАННЯ ПОЧЕРКОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДПИСІВ, ВИКОНАНИХ ІЗ ЗНАЧНИМ РОЗРИВОМ У ЧАСІ	160
ДУДА В. Р. СУДОВО-ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА: СУЧАСНИЙ СТАН ТА АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ	165
ДУДЧЕНКО В. А., МЕЛЬНИЧУК Б. Г. ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПЕРТИЗИ МОБІЛЬНИХ ПРИСТРОЇВ НА БАЗІ ОПЕРАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ANDROID	169
ДУФЕНЮК О. М. CSI-ЕФЕКТ: ПОЗИТИВНИЙ ТА НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ СЕРІАЛІВ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЖАНРУ	173
ЄРМОЛЕНКО-КНЯЗЬВА Л. С. ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛІСТИКИ	178
ЖЕРЕБКО О. І. КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ ГРУПАМИ	182
ЗАКІНА Т. В., ЗУБАЧ О. І. ЗАСТОСУВАННЯ СИМПЛЕКС-МЕТОДУ ЯК ПІДХОДУ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ОПТИМІЗАЦІЙНОЇ ЗАДАЧІ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ КОМІСІЙНИХ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ (ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ)	187
ІВАНЕНКО Г. В., ІВАНОВА С. Б. ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	191
ІВАСИШИН Т. М. ДОСЛІДЖЕННЯ ВОЛОССЯ МЕТОДОМ ІНФРАЧЕРВОНОЇ МІКРОСКОПІЇ	196
ІСКОНДЯРОВ А. С. ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ ПРИ ОГЛЯДІ МІСЦЯ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОЇ ПРИГОДИ З МЕТОЮ ОТРИМАННЯ ДАНИХ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ ЕКСПЕРТНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	199
КАЛІНІНА І. В. РОЛЬ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У ВИЯВЛЕННІ ТА ЗАПОБІГАННІ ТЕХНОГЕННОГО ВПЛИВУ НА ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ	202

КАТАРАГА О. С., ПЕТКОВИЧ П. П., ПРИСЭКАРУ В. А. НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ СУДЕБНОЙ ЭКСПЕРТИЗЫ В УСЛОВИЯХ СТАНДАРТИЗАЦИИ СУДЕБНО-ЭКСПЕРТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	206
КИСЕЛЬОВ В. М. ДАКТИЛОСКОПІЯ, ДЕРМАТОГЛІФІКА, ДЕРМАТОСКОПІЯ – ЇХ МІСЦЕ ТА ЗНАЧЕННЯ У КРИМІНАЛІСТИЦІ	211
КІРІН Р. С., БАРАНОВ П. М. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НАЯВНОСТІ ПОРІВНЯЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ГЕМОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	215
КЛЕПКА Д. І. ДО ПИТАННЯ ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ЯК СКЛАДОВОГО ЕЛЕМЕНТУ ПРЕДМЕТА ОСКАРЖЕННЯ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	219
КЛЕЩУНОВ А. М. ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ РИНКОВОЇ ВАРТОСТІ НОУТБУКІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	222
КЛИМАСЬ Р. В., СЕРЕДА Д. В. ПРОБЛЕМАТИКА ОДНОЗНАЧНОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ У ПИТАННЯХ ПРОВЕДЕННЯ ПОЖЕЖНО-ТЕХНІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	225
КЛИМОВА Н. Б. ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА ПАРИЗЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРИ ВИРІШЕННІ ЕКСПЕРТНИХ ЗАВДАНЬ З ДОСЛІДЖЕННЯ ОЗНАК ФІРМОВИХ (КОМЕРЦІЙНИХ) НАЙМЕНУВАНЬ, ЩО Є НАЙМЕНУВАННЯМИ ІНОЗЕМНИХ ПІДПРИЄМСТВ	230
КОВАЛЕНКО А. В. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ 3D СКАНУВАННЯ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	235
КОВАЛЕНКО М. В. ПРИЧИНИ ТА ФАКТОРИ, ЯКІ ПРИЗВОДЯТЬ ДО СТАРІНННЯ ТОВАРІВ, ТА ФОРМУЮТЬ ЦІНУ НА НИХ, ЯК НА ТОВАРИ, ЩО БУЛИ У ВИКОРИСТАННІ	239
КОВАЛЬЧУК Ю. С. ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРВИННИХ ДОКУМЕНТІВ СКЛАДСЬКОГО ОБЛІКУ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СУДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	243
КОВКІНА Є. В. ДОСЛІДЖЕННЯ ІЛЮКУЩІ ПОГРОЗИ НА ПРАГМАТИЧНОМУ РІВНІ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЧНІЙ (СЕМАНТИКО-ТЕКСТУАЛЬНІЙ) ЕКСПЕРТИЗИ МОВЛЕННЯ	246
КОЖЕВНІКОВ В. В., ТУРЕНКО В. А. ФАКТОРИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ ТА ОКРЕМИХ ОЗНАК СЛІДІВ ВЗУТТЯ	251
КОЗЕРАЦЬКА О. А. СУДОВО-ПСИХІАТРИЧНА ОЦІНКА ОСІБ, ЯКІ ВЧИНИЛИ СЕКСУАЛЬНІ ЗЛОЧИНИ	255
КОЗЛОВА А. Г. ПСИХОДІАГНОСТИКА ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕЖИВАННЯ ДИТИНОЮ ПСИХОТРАВМУВАЛЬНОЇ СИТУАЦІЇ ВНАСЛІДОК СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА	260
КОЛОНІОК В. П., ФОРІС Ю. В., ВІНОГРАДОВА В. С. ДО ПИТАННЯ ПРО СУБ'ЄКТІВ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	263

КОЛОНІЮК В. П., ЮДІНА О. В. ДЕЯКІ ПИТАННЯ АТРИБУЦІЇ СТАРООБРЯДНИЦЬКИХ КНИГ КИРИЛИЧНОГО ДРУКУ У СУДОВО-МИСТЕЦТВОЗНАВЧОМУ ДОСЛІДЖЕННІ.....	268
КОМІССАРЧУК Ю. А., МАЙСТРЕНКО М. М. ЗАСТОСУВАННЯ ПРИВОДУ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ.....	270
КОНЮШЕНКО Я. Ю. ВИДИ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ.....	274
КОРЖ В. П. КОРРУПЦИОННЫЕ ПРЕСТУПЛЕНИЯ: ПРОБЛЕМЫ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА И ПРАКТИКИ РАССЛЕДОВАНИЯ.....	278
КОРОБКА І. В. ЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ БАЛІСТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	283
КОТЕНКО С. О., ТАЛИПОВА Л. А. ОСНОВНІ ПРИЧИНИ, ЩО ТЯГНУТЬ ЗА СОБОЮ ЗБЛЫШЕННЯ КІЛЬКОСТІ КЛОПОТАНЬ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО НЕМОЖЛИВІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	286
КРАВЧЕНКО О. А. ВИСНОВКИ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА ЕКСПЕРТНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ В КОНТЕКСТІ ДОПУСТИМОСТІ ДОКАЗІВ	290
КРАВЧЕНКО Р. В. НЕДОЛІКИ ПОРІВНЯЛЬНОГО ПІДХОДУ В СУДОВІЙ ТОВАРОЗНАВЧІЙ ЕКСПЕРТИЗІ	294
КРИВАК Т. П. ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ЗАРУБІЖНОЇ «FORENSIC LINGUISTICS»	297
КРИВЦУН О. О. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ПРИ ЕКСПЕРТНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ ЗНАКІВ ДЛЯ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ	301
КРИКЛИВЕНКО Т. Я. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ВИДІВ ЕКСПЕРТИЗ ПІД ЧАС ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДПИСІВ В УКЛАДЕНИХ ДОГОВОРАХ ОРЕНДИ ЗЕМЛІ.....	304
КРИЦЬКА І. О. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ОКРЕМИХ ПОЛОЖЕНЬ КОНВЕНЦІЇ ПРО КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ У КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ.....	307
КУЗЬМЕНКО О. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА ПСИХІАТРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	310
КУЧЕР Д. О. ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ЕКСПЕРТОМ-ТОВАРОЗНАВЦЕМ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	314
ЛАПКІН А. В. ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРОРА У ЗУПИНЕНОМУ ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ	317
ЛЕГАН І. М. МОЖЛИВОСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ	321

ЛІТВІНОВА Т. Р. ПРАКТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ДІАГНОСТИЧНИХ І КВАЛІФІКУЮЧИХ ОЗНАК В ХОДІ ОЦІНКИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОСТОВІРНОСТІ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СУДОВОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗА ВІДЕОМАТЕРІАЛАМИ ДОПИТІВ ТА СЛІДЧИХ ЕКСПЕРИМЕНТІВ	324
ЛИСЕНКО В. В. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИЯВЛЕННЯ ФАКТІВ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ КОШТІВ ЗЛОЧИННОГО ПОХОДЖЕННЯ	327
ЛЯПУН Н. М., КОВАЛЕНКО Н. В. ІДЕНТИФІКАЦІЯ ТОВАРІВ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СУДОВОЇ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	331
МАКСИМІВ Л. В. ВИСНОВОК СПЕЦІАЛІСТА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ЩОДО КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ: ДЕЯКІ АСПЕКТИ	336
МАКУРІН А. А. ПРАВОВИЙ СТАТУС ВІРТУАЛЬНИХ ВАЛЮТ В УКРАЇНІ	339
МАЛЬШАКОВ О. А. ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИРОБІВ КАБЕЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ З МЕТОЮ ВСТАНОВЛЕННЯ ЦІЛОГО ПО ЧАСТИНАХ	343
МАМОНТОВА Л. В., СТЕПАНОВА О. В. ЩОДО ПЕРЕРАХУНКУ ПЕНСІЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ, ОСОБАМ РЯДОВОГО І НАЧАЛЬНИЦЬКОГО СКЛАДУ ТА ДЕЯКИМ ІНШИМ ОСОБАМ	349
МАРКІНА О. О., ПАЄНТКО Т. В. ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СУМИ ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ ПІДПРИЄМСТВУ	353
МОЧЕБРОДА О. А. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СУДОВО-ЕКСПЕРТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	357
МХИТАРЯН С. А. ДЕЯКІ ПІДХОДИ СОЦІАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРІВ ЩО СПРИЯЮТЬ ПОШИРЕННЮ КРАДІЖКИ	360
НАУМЕНКО С. М. ІДЕНТИФІКАЦІЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ЗІ ЗНИЩЕНИМИ ІДЕНТИФІКАЦІЙНИМИ НОМЕРАМИ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМПЛЕКСНОГО МЕТОДУ	365
НЕГРЕЦЬКИЙ О. Ю. ЗАВДАННЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВООПОРУШЕНЬ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ	370
НЕДАШКІВСЬКА О. А. РІВЕНЬ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ СУДОВОГО ЕКСПЕРТА В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ. КОРЕЛЯЦІЯ ВИДІВ	378
НЕДІЛЬКО Я. В. ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОЇ НЕЙРОННОЇ МЕРЕЖІ ПРИ ПЛАНУВАННІ РОЗСЛІДУВАННЯ КІБЕРЗЛОЧИНІВ	382
НЕСТОР Н. В. ДОСТУП ДО ЕКСПЕРТНИХ МЕТОДИК: ПОГЛЯДИ ТА ПРАКТИКА	386
НІКІТЕНКО В. М. СПОСОБИ ПІДРОБЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ ЯК ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	391

ОВСЯННИКОВА І. М. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	395
ОМЕЛЬЧУК Л. В., МІЛЬЧЕНКО Н. С. ЩОДО ТЕНДЕНЦІЙ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУТУ ЗАОЧНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В ОКРЕМИХ КРАЇНАХ СНД	399
ПАДАЛКА А. М. ТИПОВІ СЛІДЧІ ВЕРСІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ.....	403
ПАДАЛКА Л. О. КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЯК МЕТОД ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ.....	409
ПАНЧЕНЯ Д. Н. ИСТОРИЯ РАЗРАБОТКИ И СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ МЕТОДА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ АДГЕЗИОННЫХ ПЛЕНОЧНЫХ МАТЕРИАЛОВ В ЦЕЛЯХ ОБНАРУЖЕНИЯ И ИЗЪЯТИЯ МИКРООБЪЕКТОВ	413
ПАРФИЛО О. А., НІЗОВЦЕВ Ю. Ю. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОСУДДЯ	418
ПАСЬКО Р. М., ТЕРЕНЧУК С. А. ДОСЛІДЖЕННЯ ОЗНАК ПОГІРШЕННЯ ТЕХНІЧНОГО СТАНУ ОБ'ЄКТІВ, ПОБУДОВАНИХ НА ПРОСІДАЮЧИХ ЛЕСОВИХ ҐРУНТАХ.....	423
ПАШИЄВА А. С. ДЕЯКІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ДИНАМІЧНИХ ВИПРОБУВАНЬ МЕТАЛЬНОЇ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ	428
ПЕРШИН Д. В., ТКАЧЕНКО В. П. ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ МЕТАДАНИХ МЕДІАФАЙЛІВ ДОКАЗАМИ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ	432
ПЕЦ Д. М. ПРАКТИКА СУДОВО-БАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОЇ НАРІЗНОЇ МИСЛИВСЬКОЇ ЗБРОЇ.....	436
ПИРІГ І. В. КЛАСИФІКАЦІЯ ЕКСПЕРТНИХ МЕТОДИК І ПРОБЛЕМИ ЇХ РОЗРОБКИ ТА ВИКОРИСТАННЯ НА ПРАКТИЦІ.....	440
ПЛАХОТНИК О. В., СНІДЕВИЧ О. С. ПОЗИЦІЯ ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ ВЕРХОВНОГО СУДУ ЩОДО ВИКОНАННЯ СУДОВОГО РІШЕННЯ ПРО АРЕШТ МАЙНА У СПРАВІ № 823/564/17	445
ПОДПОЛУХО М. М. ВОПРОСЫ ПОЧЕРКОВЕДЧЕСКОЙ ЭКСПЕРТИЗЫ ПО ИЗОБРАЖЕНИЯМ РУКОПИСЕЙ В ЭЛЕКТРОННОМ ВИДЕ.....	449
ПОЛЕННИКОВ М. О. АНАЛІЗ ТА ДОПУСТИМІСТЬ ЙМОВІРНИХ ВИСНОВКІВ ЕКСПЕРТА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	453
ПОЛТАВСЬКИЙ А. О. УСТАЛЕНІ ДЕФІНІЦІЇ ТЕЗАУРУСУ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ СКРІЗЬ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ	456
ПОПЛАВСЬКИЙ А. П., КУЛЬЧИЦЬКИЙ С. В. РОЗРОБКА МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ДОСЛІДЖЕНЬ ЩОДО ПОРУШЕННЯ МЕЖ (АБО НАКЛАДЕННЯ) ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ВІДПОВІДНО ДО ПРАВОВСТАНОВЛЮЮЧИХ ДОКУМЕНТІВ ТА ДОКУМЕНТАЦІЇ ІЗ ЗЕМЛЕУСТРОЮ НА ЦІ ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ	460

ПРОСКУРА К. П., ЛУКОВА О. С. ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ПІДТВЕРДЖЕННЯ ДЖЕРЕЛ ПОХОДЖЕННЯ КОШТІВ ПРИ ЗАРАХУВАННІ НА БАНКІВСЬКІ РАХУНКИ: ЯК ПРАЦІЮЄ КОМПЛІАНС БАНКІВ	463
ПРОЦЕНКО А. М. ПРИЧИНИ ВИКЛИКУ ЕКСПЕРТА ТА СПЕЦІАЛІСТА ДО СУДУ	469
ПТАШКІН Р. Л. ПРОБЛЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ОПЕРАЦІЙНОЇ ПАМ'ЯТІ ОПЕРАЦІЙНИХ СИСТЕМ СІМЕЙСТВА LINUX.....	473
РАДЧУК Ю. Л. ПІДСТАВИ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ ВЛАСНИКАМ ЗЕМЛІ ТА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАЧАМ	476
РОМАНЮК В. В., АБЛАМСЬКИЙ С. Є. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ	481
РОМБОВСЬКИЙ М. Ю. МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПЗЗ ТА КМОН ФОТОПРИЙМАЧІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИЧНОЇ ГУСТИНИ, ЯК ЗАГАЛЬНОЇ ОЗНАКИ ПРИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЦІЛОГО ПО ЧАСТИНАХ	485
РУВІН О. Г. ВИСНОВОК ЕКСПЕРТА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	489
РУДАЯ М. І. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СТАВКИ ДИСКОНУВАННЯ	495
РУДНЄВ В. А. МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ ВМІСТУ АВТОМОБІЛЬНИХ БЕНЗИНІВ У СУМІШАХ НАФТОПРОДУКТІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	503
РУДОМЕНКО А. О. ПОНЯТТЯ ПЕРСПЕКТИВА ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ В ОТOTOЖНЕННІ ЛЮДИНИ ЗА ОЗНАКАМИ ЗОВНІШНОСТІ.....	507
САДЧЕНКО О. О. ФОРМУВАННЯ ВЗАЄМНОЇ ДОВІРИ ДО РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ	513
СВІНЦИЦЬКИЙ А. В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ СУДОВОГО ЕКСПЕРТА ЯК УЧАСНИКА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ.....	519
СВИРИДЕНКО С. М. ДО ПИТАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ НАУКОВОЇ РОЗРОБКИ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЗАСАД ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ В ГАЛУЗІ ФОТОТЕХНІКИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ	524
СВОБОДА Є. Ю., МИХАЛЬЧУК Т. В. ОСОБЛИВОСТІ ВИЛУЧЕННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ ТА ПРЕКУРСОРІВ ПІД ЧАС ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ.....	527
СЕРГІЄНКО М. В. ОЗНАКИ ШИФРУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ.....	532
СІМАКОВА-ЄФРЕМЯН Е. Б. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМ ПРАВОВИХ АКТІВ У СФЕРІ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ	537
СІНЦІНА Я. О., ЗЮБРИЙ С. О. МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПАТРОНІВ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	542

СИРОТА О. О. РЕТРОСПЕКТИВНА ОЦІНКА ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕНДЕРНИХ ПРОПОЗИЦІЙ	545
СИРОТЕНКО Н. В., СВИРИДОВА Л. В., АБРОСИМОВА В. Г. ЕКСПЕРТНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВИХ ПОЧЕРКОЗНАВЧИХ ОБ'ЄКТІВ	548
СОЛОВІЙОВА О. Є. ДОПИТ СВІДКА ЯК ЗАСІБ ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	552
СТАРЕНЬКИЙ І. В., ДОНЧЕНКО О. І. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ МЕССЕНДЖЕР-ДОДАТКУ VIBER PC	557
СТАРУШКЕВИЧ А. В. У ВИТОКІВ ЕКСПЕРТНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ (ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ І.Я. ФРІДМАНА)	566
СТЕЛЬМАШОВ І. В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПОЖЕЖНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКСПЕРТІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТІЮ 10.8 «ДОСЛІДЖЕННЯ ОБСТАВИН ВИНИКНЕННЯ І ПОШИРЕННЯ ПОЖЕЖ ТА ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ»	572
СТЕПАНЮК Р. Л. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ НАУКИ КРИМІНАЛІСТИКИ В УКРАЇНІ	576
ТАРАСЕНКО Є. В. ВИЗНАЧЕННЯ ФАЙЛІВ ЗАВАНТАЖЕНИХ З МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ ЗА ДОПОМОГОЮ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ПОТОКУ ДАНИХ NTFS –ZONE.IDENTIFIER	579
ТИЩЕНКО Є. Ф. ПРЕДМЕТ ПОСЯГАННЯ ПРИ ШПИГУНСТВІ: ДО РОЗРОБКИ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ	585
ТОДЕРАШ В. Д., СЛАВІН В. В. ВИКОРИСТАННЯ АЕРОФОТОЗІЙОМКИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ АВТОТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	589
ТОМИН С. В., ЛИШАК О. А. РОЛЬ СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У ВСТАНОВЛЕННІ МОТИВАЦІЇ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ НЕПОВНОЛІТНІХ	594
ТРЕТЯК М. А., САКАЛЬ О. В., ТРЕТЯК Н. А. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗЕМЛЕУСТРОЮ ЗЕМЕЛЬ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	599
ТРЕТЯК М. А. ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ З ПИТАНЬ ЗЕМЛЕУСТРОЮ	602
ФЕДОРЕНКО В. Л., ГОЛІКОВА О. В. СУТІСНІ ОЗНАКИ НАУКОВОГО ТВОРУ ЯК ОБ'ЄКТУ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ З ПИТАНЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	608
ФЕДЧИШИН А. А. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРЕТЕЙСЬКИХ СУДІВ ТА МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ	612
ХАРІНА Т. Г. ОСОБИСТІСНА ЗНАЧИМІСТЬ СТИМУЛУ ЯК ОДИН З КЛЮЧОВИХ ПОКАЗНИКІВ ПРИ ФОРМУВАННІ ВИСНОВКУ ЕКСПЕРТНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ КОМП'ЮТЕРНОГО ПОЛІГРАФА	618
ХОМКО Б. Р. СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ СУДОВОЇ ФОТОТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	622

ЧАШНИЦЬКА Т. Г. ВІДОБРАЖЕННЯ ЗОВНІШНОСТІ ЛЮДИНИ У МАТЕРІАЛАХ ВІДЕОЗАПИСУ	625
ЧИГРИНА Г. Л. ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УЧАСТІ СПЕЦІАЛІСТА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ	629
ШАЛНА Б., ДЕВЕНСОН Е., КОНАРСКЕНЕ Р. ОЦІНКА ТА ПОРІВНЯННЯ ТОЧНОСТІ ДВОХ СИСТЕМ АВТОМАТИЧНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ПО ГОЛОСУ: BATVOX І VOICE.....	634
ШАМРАЄНКО М. О. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТРАСОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СЛІДІВ ВЗУТТЯ	637
ШЕВЦОВ С. О. ГЕНЕТИЧНИЙ ФІНГЕНПРИНТИНГ В ТЕХНОЛОГІЇ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ.....	640
ШЕЛЕПКОВА С. М. ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ВІДЕО-, ЗВУКОЗАПИСУ	644
ЩЕРБАКОВСКИЙ М. Г. СУДЕБНАЯ ПРАКТИКА ОЦЕНКИ ВЕРОЯТНЫХ ВЫВОДОВ ЭКСПЕРТА	647
ЩИГОЛЬ О. В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗА ІНІЦІАТИВОЮ ПОТЕРПІЛОГО	651
ЮНАЦЬКИЙ О. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУДОВОГО ЕКСПЕРТА	655
ЮСУПОВ В. В. АЛГОРИТМІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	660
ЮСУПОВА К. О. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТАКТИКИ ДОПИТУ НЕПОВНОЛІТНІХ ЗА УЧАСТЮ ЗАХИСНИКА.....	663
ЯРОСЛАВ Ю. Ю. ДО ПИТАННЯ РЕЦЕНЗУВАННЯ ВИСНОВКІВ СУДОВИХ ЕКСПЕРТІВ	666
ЯЦЕНКО І. І. ДОСЛІДЖЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ОБ'ЄКТУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	671

Дуфенюк Оксана Михайлівна

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики
факультету № 1 Інституту з підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції*

Львівський державний університет внутрішніх справ

**CSI-ЕФЕКТ:
ПОЗИТИВНИЙ ТА НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ СЕРІАЛІВ
КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЖАНРУ**

**CSI-EFFECT:
POSITIVE AND NEGATIVE IMPACT OF FORENSICS SERIES**

**CSI-ЭФФЕКТ:
ПОЗИТИВНОЕ И НЕГАТИВНОЕ ВЛИЯНИЕ СЕРИАЛОВ
КРИМИНАЛИСТИЧЕСКОГО ЖАНРА**

Кілька років тому криміналістичні серіали стали надзвичайно популярними у всьому світі. Шоу «CSI: Розслідування на місці злочину» показало стандарти, точність, надійність криміналістичної науки в кримінальному процесі. Після цього з'явилася концепція, відома як «CSI-ефект». Спостерігались наслідки для суспільства, пов'язані з новою поведінкою, освітою та прийняттям рішень у залі судових засідань систематичних глядачів серіалів, орієнтованих на криміналістичну науку. Пропоноване дослідження показує позитивний та негативний вплив цього «CSI-ефекту».

Ключові слова: CSI-ефект, криміналістичні серіали, докази, кримінальний процес.

A few years ago forensics series have become extremely popular around the world. The show “CSI: Crime Scene Investigation” has showed standards, accuracy, reliability of forensic science in criminal procedure. After that the concept known as the “CSI effect” appeared. The consequences in society, which were connected with the new behavior, special education and decision-making in a courtroom of systematic viewers of the forensic science-focused series were observed. The current study shows positive and negative impact of this “CSI effect”.

Key words: CSI-effect, forensic series, evidence, criminal procedure.

Несколько лет назад криминалистические сериалы стали чрезвычайно популярными во всем мире. Шоу «CSI: Расследование на месте преступления» показало стандарты, точность, надежность криминалистической науки в уголовном процессе. После этого появилась концепция, известная как «CSI-эффект». Наблюдались последствия для общества, связанные с новым поведением, образованием и принятием решений в зале судебных заседаний

систематических зрителей сериалов, ориентированных на криминалистическую науку. Текущее исследование показывает позитивное и негативное влияние этого «CSI-эффекта».

Ключевые слова: CSI эффект, криминалистические сериалы, доказательства, уголовный процесс.

CSI-ефект – це наслідки, які зумовлює систематичне споживання суспільством медіа-продукту криміналістичного жанру. CSI – є аббревіатурою *Crime Scene Investigation*, що дослівно означає «розслідування місця злочину» або «розслідування на місці злочину». Йдеться, передусім, про такі серіали та фільми, основним завданням яких показати не сам злочин, а ретельний аналіз його слідової картини, взаємодію між органами поліції, детективами, криміналістичними лабораторіями, прокуратурою та судом у процесі збирання, дослідження, оцінки та використання доказів за допомогою криміналістичних засобів та методів, досягнень судової експертології. Для таких фільмів типовою є демонстрація досліджень ДНК, дактилоскопії, дослідження матеріалів та речовин, трасологічні, балістичні, почеркознавчі, фоноскопичні, пожежно-технічні та інші експертизи. Епізоди розпочинаються як кейси тяжких злочинів, а далі фахівці-криміналісти, детективи, аналітики завдяки високому професіоналізму та інноваційним технологіям збирають докази та з майже 100 % впевненістю викривають злочинців. Відтак CSI-ефект виникає не тільки в результаті перегляду класичних кінопродуктів групи *Crime Scene Investigation* («CSI: Місце злочину Лас-Вегас», «CSI: Місце злочину Маямі», «CSI: Місце злочину Нью-Йорк», «CSI: Кібер»), але й інших серіалів: «Закон і порядок», «Кістки», «Елементарно», «Касл», «Мислити як злочинець» і т. д.

За деякими даними аудиторія систематичних оглядачів американських «CSI-шоу» (або як їх ще називають «CSI-драми») сягає понад 100 млн. [1, с. 1], що підтверджує думку, що телебачення є певного роду духовним наркотиком [2, с. 127], а такі серіали й поготів. Великою мірою успіх серіалів зумовлений тим, що це спосіб відійти від дійсності. За словами фахівців, серіал «впливає на глядача так само як і комп'ютерна гра. Під час перегляду телесеріалу глядач переміщується у іншу реальність, де він / вона відчуває себе в безпеці, знаходячись десь в іншому світі, однак увесь час залишаючись лише спостерігачем» [3, с. 112].

Відтак цілком обґрунтованим є припущення, що систематичне споживання такого медіа-продукту не може не чинити вплив на розуміння, що таке криміналістична діяльність, які існують можливості судових експертиз у кримінальних провадженнях, які докази необхідні для підтвердження обвинувачення. На початку 2000 років з'явилася низка перших публікацій у періодичному виданні «Time», в яких надавалися підтвердження зі звітів правоохоронних органів, що стосувалися впливу CSI-ефекту на правозастосовну практику [4].

Найбільша проблема вбачалася в тому, що в американській системі права, де справи про вчинення тяжких злочинів розглядаються судом присяжних, присяжні внаслідок формування під впливом криміналістичних сералів внутрішнього переконання про значні можливості спеціальних служб у сфері збирання доказів, мають значно вищі очікування та вимоги до тих доказів, які в судовій залі надає прокурор, вимоги до категоричності та точності висновків експертів. Як наслідок, такі присяжні більш схильні виносити виправдувальні вирoki через брак наукової доведеності вини, що загалом негативно впливає на систему правосуддя, адже у фільмах та серіалах часто реальність не відповідає практиці, а така лояльність до злочинців через об'єктивну неможливість надати більш точну та науково обгрунтовану доказову інформацію невинувата. Саме з цим пов'язані скарги правників та суддів [1, с. 2].

Натомість наукова спільнота більш скептично ставилася до цього питання, а заголовки з попередженнями про вплив CSI зі шпальт газет та інших ЗМІ називали «міськими легендами, які поширюють поліцейські та прокурори» [5, с. 92]. Та все ж попри скептицизм чимало фахівців таки провели серію емпіричних, аналітичних та інших досліджень, аби підтвердити чи спростувати докази існування CSI-ефекту в суспільстві, і що є більш важливим – з'ясувати його вплив. Отже, такий вплив можна розділити на позитивний і негативний.

Позитивний CSI-ефект. Для справедливості слід зауважити, що CSI-драми є не тільки розважальним контентом, але й таким медіа-продуктом, який має позитивний вплив на суспільство, що виражається у наступних трьох основних напрямках: *«ефект іміджевий»*, адже така кінематографічна продукція продукує загалом позитивний образ діяльності правоохоронних органів, показує високу ефективність роботи, інноваційні можливості, що формує у глядача почуття безпеки і розуміння того, що існує дієва система захисту прав людини. Винні завжди будуть покарані; *«ефект освітній»*, оскільки такі серіали сприяють підвищенню рівня правових знань та розуміння окремих процесів, пов'язаних зі збиранням доказів. Деякі вчені навіть говорять про підвищення правової свідомості громадян. І дійсно, вагома частина кіноматеріалу продукується з урахуванням вимог кримінального, кримінального процесуального законодавства. З цією метою навіть запрошуються спеціальні фахівці-консультанти, які є практикуючими юристами; *«ефект мотиваційний»*, коли під впливом культивування позитивної харизми, лідерських якостей та високого професіоналізму фахівців-криміналістів зростає зацікавлення, особливо молоді, до здобуття такої професії, мотивація служби в спеціальних службах, бажання бути причетним до справи протидії злочинності [6, с. 3].

Негативний CSI-ефект виявляється у наступних напрямках:

– ріст очікування та вимоги громадськості, зокрема щодо:

оперативності розслідування (у серіалі розслідування триває в середньому 40 хв., що впливає з цілком очевидних закономірностей підготовки медіа-продукту такого ґатунку, а в житті такі темпи збирання доказів, виконання експертиз, прийняття процесуальних рішень просто нереальні. У багатьох випадках у фільмі спрощується процедура отримання дозволів, не враховується час доби (приміром прокурор і суддя на постійному зв'язку в режимі 24/7), інші питання міжвідомчої взаємодії і, будемо відверті, банальної бюрократії);

мультифункціональності спеціалістів (у серіалі поширеною є модель, коли криміналіст вміє і може зробити все фактично сам, тоді як в реальній практиці розслідування для цього потрібна співпраця з різними фахівцями);

інноваційності забезпечення (часто у серіалі презентуються досконалі системи криміналістичної реєстрації, бази даних, технічні засоби для виявлення маловидимих слідів, аналітичні системи, які в реальному житті або взагалі не існують, або існують, але більш обмеженими можливостями. Навіть пакувальний матеріал (спеціальні пакети, контейнери, набори) є лімітованим ресурсом для спеціальних служб, а в фільмі вони завжди доступні у необмеженій кількості);

точності і категоричності висновків експертів (у серіалах затримання, обвинувачення, засудження особи часто ґрунтується на висновках експертів, які виводяться з аналізу фрагментарних слідів, мікрокількостей об'єктів, що в реальному житті малоімовірно, наприклад, через брак кількості збігів ідентифікаційних ознак. Ймовірні висновки зустрічаються доволі часто в експертній практиці. При цьому за даними окремих американських досліджень значна частина присяжних схильна виправдати особу, якщо сторона обвинувачення не надасть наукових доказів, які будуть поза сумнівом. В основному ці вимоги стосуються дактилоскопії та слідів ДНК);

ефективності розслідування та високої «мотиваційної включеності» поліцейських та криміналістів до кожної справи (у серіалі, як уже зазначалось, кількість випадків успішного розслідування наближається до 100 %, тоді як в житті такий відсоток розкриття забезпечити є «місією неможливою», як і зберегти високу мотивацію до роботи щодо кожного злочину, адже у фільмі вся команда працює тільки над одним чи двома справами, тоді як в реальному житті навантаження, яке лягає на плечі слідчих, інспекторів, експертів значно більше).

– презентація знання щодо способу не тільки вчинення злочину, але й щодо того, як майстерно приховати, замаскувати, знищити сліди злочину. Безумовно, це ускладнює практичну роботу викриття винних. І хоча одні вчені звертають увагу, що немає достатніх підстав вважати, що певні злочини були вчинені саме під впливом CSI-фільмів, інші наголошують на тому, що реально ми й не знаємо число латентних злочинів, які досі не виявлені (не заявлені), а *modus operandi* (спосіб дії) було взято з телебачення.

– зростання нетерпимості громадськості до помилок та прорахунків в роботі правоохоронних органів. Суспільство вважає себе добрим знавцем справи і вимагає публічного звітування про вжиті заходи, проведені дії в рамках розслідувань реальних кримінальних правопорушень, хоча це може зашкодити ефективній роботі служб і відомств [6, с. 3].

В Україні тема впливу криміналістичних серіалів на суспільство ґрунтовно не вивчалась. Проведені перші власні емпіричні дослідження доводять, що явище CSI-ефекту поки що маловідоме у середовищі здобувачів вищої освіти та серед працівників поліції різних підрозділів (йдеться про анкетування 150 здобувачів вищої освіти Львівського державного університету внутрішніх справ та 50 практичних працівників впродовж 2019-2020 рр.). Водночас результати першої хвилі опитувань показали, що переважаюча більшість респондентів є постійними оглядачами серіалів криміналістичного жанру. Аналіз даних ще триває, тому більш розлогі результати будуть опубліковані у наступних публікаціях.

Перелік посилань

1. *Shelton D. E.* The ‘CSI Effect’: Does It Really Exist? *National Institute of Justice Journal*. 2008. Issue No. 259. P. 1-6.

2. *Субота Є. В.* Інформаційно-психологічний вплив ЗМІ. *Вісник ХДАК*. 2016. Вип. 49. С. 120-130.

3. *Прядко О., Белозьоров Р.* Особливості форматів сучасних телесеріалів. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Сер.: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*. 2018. Вип. 2. С. 107-121. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bknucaa_2018_2_13.

4. *Chin J. M., Workewych L.* The CSI Effect. *Law, Crime and Criminology, Law and Society*. 2016. Jul. DOI: 10.1093/oxfordhb/9780199935352.013.28.

5. *Podlas K.* The CSI Effect and Other Forensic Fictions. *Loyola of Los Angeles Entertainment Law Review*. 2006. No. 12-1. P. 87-125. URL: <http://digitalcommons.lmu.edu/elr/vol27/iss2/1>

6. *Дуфенюк О.* CSI-ефект або як серіали криміналістичного жанру впливають на суспільство. *Юрист*. 2020. № 1. С. 3.